

Ritva Elomaa ps ym.

Lakialoite laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalain 6 §:ää. Lakialoitteen tarkoituksena on poistaa sotainvalideja koskevat prosenttirajat oikeudesta laitoksessa annettavaan huoltoon tai osa-aikaiseen huoltoon.

Muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

YLEISPERUSTELUT

Aloitteessa ehdotetaan sotilasvammalakia muutettavaksi siten, että sotainvalideille korvataan yksityisessä laitoksessa annettu huolto tai osa-aikainen huolto myös silloin, kun sen tarve johtuu muusta kuin korvatusta vammasta tai sairaudesta.

Laitoshoidon tai osa-aikaisen laitoshoidon (päiväsairaala) kustantaa tällöin Valtiokonttori sille, joka ei terveydentilan heikentymisen vuoksi selviydy kotona. Osa-aikainen laitoshoido tarkoittaa päiväsaarialatyypistä hoitoa, jossa invalidi on päivät laitoksessa ja yöt kotona. Hoidot on tarkoitettu järjestää jaksoittaisina, jolloin niillä voidaan tukea kotona selviytymistä mahdollisimman hyvin. Tällaista jaksottaista laitoshoidoa ja osa-aikaista laitoshoidoa voidaan järjestää sotainvalidien sairaskodeissa ja muissa hoitolaitoksissa, joiden kanssa Valtiokonttori on tehnyt sopimuksen kyseisten palvelujen järjestämisestä. Laki koskee myös Ruotsissa asuvia sotainvalideja.

Suomen vuosina 1939—1945 käymissä sodissa palvelleiden sotiemme veteraanien keski-ikä on tällä hetkellä jo 93 vuotta, joten heidän asemansa parantamiseksi tehtävillä lakimuutoksilla on kiire. Lisäksi veteraanien määrä vähenee, mutta samanaikaisesti korkean iän seurauksena hoitotarve kasvaa. Poistuman ja ikääntymisen seurauksena olisi perusteltua kustantaa laitoshoido tai osa-aikainen laitoshoido kaikille vuosina 1939—1945 Suomen sodissa palvelleille henkilöille. Laitoshuollon ja osa-aikaisen laitoshuollon korvaaminen aloitteen mukaisesti merkitsee tuntuvaa etua asianomaisille invalideille ja helpottaa heidän aviopuolisoidensa taloudellista asemaa.

On katsottava, että sotiemme veteraanien aseman parantamiselle on olemassa poliittisia, moraalisia ja taloudellisia perusteita. Tämä ilmenee lainsäädäntökehityksessä. Esimerkkeinä voidaan mainita, että vuoden 2000 alusta rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuviin kustannuksiin on voitu käyttää Raha-automaattiyhdistyksen tuottoa (HE 50/1999 vp — rintamaveteraanien kun-

Lakialoite LA 55/2018 vp

toutuksesta annetun lain 5 §:n 1 momentti), vuodesta 2017 alkaen kunnan tai kuntayhtymän järjestämistä sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluista aiheutuvat kustannukset on korvattu niille vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneille tai sairastuneille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, entisen 15 prosentin sijasta (HE 154/2016 vp — sotilasvammalain 6 §:n 4 momentti ja 6 e §:n 1 momentti). Vuoden 2013 alusta pysyvän laitoshoidon korvattavuuden haitta-asteraja laski 25 prosentista 20 prosenttiin (LA 75/2012 vp). Niin ikään vuonna 2017 lakialoitteessa ehdotettiin sotilasvammalain 6 §:n 4 momentin muuttamista siten, että Suomen sodissa vuosina 1939—1945 palvelleella henkilöllä on oikeus säännöksessä mainittuihin palveluihin ja korvauksiin työkyvyttömyysasteesta riippumatta (LA 76/2017 vp).

Lakialoitteella on myös ehdotettu työkyvyttömyysasteen vähimmäisprosentteista luopumista sosiaalihuoltolain 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisten kotipalvelujen saamiseksi (LA 20/2018 vp). Kyseinen lakialoite on mahdollisesti vaikuttanut mallina tai esikuvana myös sille kanavalle, jolla varsinaisesti ehdotukset uuden lain säätämisestä siirretään eduskunnan käsiteltäviksi. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan, että vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelutunnus tai rintamatunnus, korvataan kotona asumista tukevat palvelut. Valtiokonttori korvaisi tästä kunnille ja kuntayhtymille aiheutuneet kustannukset. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2019. (HE 207/2018 vp).

Lainsäädäntökehityksen sisältöä ja muutoksia selittävät ja tukevat merkittävällä tavalla yleisluonteiset taloudelliset tekijät. Edellä mainitun lainsäädäntömuutoksen toteutumiseksi asialle perustetaan vuosille 2019—2022 uusi arviomäärärahmomentti (HE 207/2018 vp — rintamaveteraaneille mahdollisesta samat kotona asumista tukevat palvelut kuin sotainvalideille).

On myös tuotu esiin, että valtion vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaan sotilasvammakorvauksista ja valtion korvauksista sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin siirtynyt ylijäämä (57 milj. euroa) olisi riittänyt kattamaan sotainvalidien laitoshoidon kustannukset prosenttirajojen laskemisen jälkeenkin. Samoin kuluvalta vuodelta tulee jäämään käyttämättä runsaasti edellä kerrottuja määrärahoja.

Myös tästä syystä vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle ehdotetaan korvattavaksi laitoksessa annettu huolto tai osa-aikainen huolto myös, kun sen tarve johtuu muustakin kuin korvatusta vammasta tai sairaudesta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasvammalain (404/1948) 6 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 901/2012, seuraavasti:

6 §

Sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, korvataan sairaanhoitona myös määräaikainen lääkärintarkastus sekä työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittava kuntouttaminen. Vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle korvataan laitoksessa annettu huolto tai osa-aikainen huolto myös, kun sen tarve johtuu muustakin kuin korvatusta vammasta tai sairaudesta. Lisäksi voidaan kuntouttaminen, vaikka kuntouttamisen tarve ei johtuisikaan korvatusta vammasta tai sairaudesta, korvata vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 24.10.2018

Ritva Elomaa ps
Olli Immonen ps
Laura Huhtasaari ps
Rami Lehto ps
Mika Raatikainen ps
Teuvo Hakkarainen ps
Jari Ronkainen ps
Jani Mäkelä ps
Leena Meri ps
Toimi Kankaanniemi ps
Ville Tavio ps
Sami Savio ps
Ville Vähämäki ps
Esko Kiviranta kesk
Mikko Alatalo kesk
Arja Juvonen ps
Timo Heinonen kok
Johanna Karimäki vihr